

Огляд законодавства

Огляд законодавства з питань внутрішнього переміщення, підготовлений
УВКБ ООН | Серпень 2021

Набули чинності

- Скасування вільної економічної зони «Крим»
- Збільшені соціальні виплати для дітей з інвалідністю, яка настала внаслідок вибуху боєприпасів та інших залишків війни
- Компенсації за належні для отримання жилі приміщення для ВПО, які брали участь в АТО
- Нормативне регулювання дій із протидії поширенню COVID-19 в Україні

Проекти

- Законопроекти про перехідний період
- Зміни у зв'язку зі створенням Національної соціальної сервісної служби

Інші події

- Зміни до правового режиму контрольованих прикордонних районів
- Субвенції до місцевих бюджетів за Надзвичайною кредитною програмою для відновлення України
- Стратегія економічного розвитку Донецької та Луганської областей

Набули чинності

Скасування вільної економічної зони «Крим»

19 серпня Президент підписав [три закони #5501, #5502 та #5503](#), спрямовані на скасування вільної економічної зони «Крим»¹. Всі вони вступають в силу 21 листопада. Це є позитивним кроком, що припинить дискримінаційне ставлення до жителів Криму під час доступу до державних послуг, скасувавши їхній статус «нерезидентів».

Збільшені соціальні виплати для дітей з інвалідністю, яка настала внаслідок вибуху боєприпасів та інших залишків війни

В липні 2021 року [Закон #1477-IX](#)² про збільшення соціальних виплат для дітей з інвалідністю³, яка настала внаслідок вибуху боєприпасів та інших залишків війни, вступив в силу. Ці виплати будуть

¹ Дивіться, будь ласка, більше деталей в Огляді законодавства, підготовленому УВКБ ООН, за травень у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2021/06/2021-05-Legislative-Update-UKR.pdf>

² Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1477-IX#Text>

³ Дивіться, будь ласка, більше деталей в Огляді законодавства, підготовленому УВКБ ООН, за травень-червень 2020 року у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2020/07/2020-05-06-Legislative-Update_ukr.pdf

збільшені на 50%: з липня по листопад 2021 року остаточна сума сягатиме 2,595.6 гривень⁴, а в грудні 2021 року – 2,707.6 UAH⁵ згідно з постійним поступовим підвищенням прожиткового мінімуму. Уряд визначатиме процедуру встановлення причинно-наслідкового зв'язку між інвалідністю та пораненням/іншою шкодою для здоров'я, спричиненою вибухом боєприпасів та інших залишків війни, в той час як медико-соціальні комісії (відомі як МСЕК) будуть видавати відповідні підтвердження. Оскільки не буде виділено додаткового бюджету на підтримку імплементації у 2021 році, існує ризик того, що необхідні кошти можуть бути взяті з інших бюджетних ліній, і це може вплинути на виплату інших соціальних виплат іншим незахищеним категоріям населення. Більше того, це значно сприяло б задоволенню ключових потреб цих дітей щодо подальшої медичної та психосоціальної допомоги, оскільки сума допомоги може бути нижчою за ці витрати.

Компенсації за належні для отримання жилі приміщення для ВПО, які брали участь в АТО

11 серпня Уряд ухвалив [Постанову #844](#)⁶ про внесення змін до процедури⁷ надання компенсації за належні для отримання жилі приміщення для ВПО, які брали участь в АТО/ООС і отримали інвалідність внаслідок збройного конфлікту. Це координується та бюджетується Міністерством у справах ветеранів. Уряд дозволив потенційним бенефіціарам подаватися на цю програму дистанційно або через центри надання адміністративних послуг (відомі як ЦНАПи). У разі, якщо потенційний(а) заявник(ця) вже зареєстрований(а) у державному(их) електронному(их) реєстрі(ах)⁸, він(вона) не має дублювати цю інформацію під час подання заяви на отримання компенсації за належні для отримання жилі приміщення: якщо хоча б один орган влади має доступ до цієї інформації, він може надати її відповідному органу державної влади, використовуючи спеціальні цифрові канали для співпраці. Бенефіціари цієї програми можуть купувати житло тільки в повністю збудованих будівлях, і після цього воно не може бути продано протягом трьох років.

Група бенефіціарів є досить вузькою – дуже невелика група ВПО може використовувати цю програму у зв'язку з критеріями відбору та наявністю такої можливості в різних областях України.

Нормативне регулювання дій із протидії поширенню COVID-19 в Україні

В серпні Уряд України продовжив дію обмежень для протидії поширенню COVID-19 з метою подолання штаму Delta. 18 серпня Уряд прийняв [Постанову #889](#)⁹ про внесення змін до Постанов #1236¹⁰ від 9 грудня

⁴ Сума обраховується таким чином: 70% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність станом на липень 2021 року + 50%, запропоновані Урядом. Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://dszn.smr.gov.ua/derzhavna-sotsialna-dopomoga-invalidam-z-ditinstva/>

⁵ Сума обраховується таким чином: 70% прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність станом на грудень 2021 року + 50%, запропоновані Урядом. Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://dszn.smr.gov.ua/derzhavna-sotsialna-dopomoga-invalidam-z-ditinstva/>

⁶ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/844-2021-%D0%BF#Text>

⁷ Дивіться, будь ласка, більше деталей в Огляді законодавства, підготовленому УВКБ ООН, за квітень 2018 року у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2020/07/2018-04-UNHCR-UKRAINE-Legislative-Update-FINAL-UKR.pdf>

⁸ Це може бути Єдиний державний демографічний реєстр, Державний реєстр речових прав на нерухоме майно і т.д.

⁹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-2021-%D0%BF#Text>

¹⁰ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1236-2020-%D0%BF#Text>

2020 року та #677¹¹ від 29 липня 2021 року про карантинні та інші обмежувальні заходи з протидії подальшому поширенню COVID-19 в Україні. Всі вакциновані особи незалежно від їхнього громадянства звільняються від проходження самоізоляції під час в'їзду на контрольовану Урядом територію України (КТ) через лінію розмежування на сході та адміністративний кордон з Кримом. Іноземці можуть надати документи, що підтверджують отримання щонайменше однієї дози вакцинації від COVID-19 вакцинами, визнаними ВООЗ, виданими або перекладеними англійською мовою (на протипагу повному курсу вакцинації, що попередньо вимагався). Інші обмеження залишаються такими самими.

Свою [Постановою #855](#)¹² від 11 серпня 2021 року Уряд продовжив дію адаптивного карантину в Україні до 1 жовтня 2021 року.

Проекти

Законопроекти про перехідний період

9 серпня 2021 року Уряд зареєстрував в Парламенті [законопроект #5844](#)¹³ про засади державної політики перехідного періоду. Автори пропонують створити єдину правову рамку для державної політики під час конфліктного та постконфліктного періодів. Ця рамка має замінити існуючі нормативно-правові акти, що регулюють питання, пов'язані з конфліктом, в тому числі закони #1207-VII¹⁴ про тимчасово окупований Крим¹⁵ та #2268-VII¹⁶ про відновлення територіального суверенітету над тимчасово окупованими територіями¹⁷ Донецької та Луганської областей. Натомість, буде єдиний підхід до реінтеграції невідконтрольованих Урядом територій (НКТ) Донецької та Луганської областей та Криму. Він включатиме в себе положення щодо свободи пересування, доступу до документів, пенсій та соціальних виплат, виборчих прав, правової та гуманітарної допомоги на КТ та перехідної юстиції. Проект не містить визначення поняття «осіб, постраждалих внаслідок конфлікту», що може вплинути на сферу його застосування. Права ВПО згадуються коротко і без конкретизації. Мешканці НКТ Донецької та Луганської областей та Криму не матимуть доступу до пенсій та соціальних виплат на КТ, якщо вони отримують пенсії або соціальні виплати від інших держав. Цивільні документи, видані на НКТ/в Криму, не визнаватимуться на КТ, проте буде запроваджена спеціальна процедура визнання окремих юридичних фактів (народження, смерть, шлюб, розлучення). 31 серпня народні депутати зареєстрували у Парламенті два альтернативних законопроекти [#5844-1](#)¹⁸ and [5844-2](#)¹⁹, проте їхні положення щодо захисту ВПО та осіб, постраждалих внаслідок конфлікту, залишаються без змін.

¹¹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/677-2021-%D0%BF#Text>

¹² Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/855-2021-%D0%BF#Text>

¹³ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71891

¹⁴ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1207-18#Text>

¹⁵ Дана термінологія є цитатою з офіційного нормативно-правового акту і не відображає позицію УВКБ ООН

¹⁶ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2268-19#Text>

¹⁷ Дана термінологія є цитатою з офіційного нормативно-правового акту і не відображає позицію УВКБ ООН

¹⁸ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72663

¹⁹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72664

Зміни у зв'язку зі створенням Національної соціальної сервісної служби

13 серпня 2021 року народні депутати зареєстрували у Парламенті [законопроект #5849](#)²⁰ про внесення змін до численних нормативно-правових актів про надання соціальних послуг у зв'язку зі створенням Національної соціальної сервісної служби. Законопроект має на меті урізноманітнити можливості звернення за отриманням соціальних послуг через ЦНАПи та територіальні органи Національної соціальної сервісної служби. Ним також пропонується внесення змін до Закону про ВПО, дозволивши ВПО звертатися за отриманням довідок ВПО через ЦНАПи, виконавчі органи органів місцевого самоврядування, а також до Міністерства соціальної політики, якщо заяви будуть надсилатися дистанційно або поштою. У разі прийняття, законопроект може спростити процес реєстрації як ВПО, запровадивши декілька каналів для подання заяв.

Інші події

Зміни до правового режиму контрольованих прикордонних районів

4 серпня 2021 року Уряд ухвалив [Постанову #890](#)²¹ про внесення змін до положень, що застосовуються до окремих видів діяльності у контрольованих прикордонних районах. Постанова визначає процедуру, що застосовується для організації публічних зустрічей, включаючи вимогу щодо попереднього повідомлення органів місцевої влади та Державної прикордонної служби. Постанова містить перелік конкретних локацій, до яких вона буде застосовуватися²². Вона також визначає нові контрольовані прикордонні райони в зоні АТО/ООС в локаціях поблизу лінії розмежування на сході, де ці нові положення також будуть застосовуватися: Бахмут, Волноваха, Краматорськ, Покровськ (Донецька область); Алчевський, Луганський, Северодонецький райони (Луганська область).

Субвенції до місцевих бюджетів за Надзвичайною кредитною програмою для відновлення України

11 серпня 2021 року Уряд прийняв [Постанову #825](#)²³ про розподіл субвенцій з Державного бюджету згідно з Надзвичайною кредитною програмою для відновлення України²⁴. Субвенції будуть надані в форматі чотирьох пулів в Донецькій, Харківській, Луганській, Запорізькій, Дніпропетровській, Донецькій,

²⁰ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72630

²¹ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/890-2021-%D0%BF#Text>

²² Це включає в себе деякі райони Автономної Республіки Крим, Вінницької, Донецької, Житомирської, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Київської, Луганської, Львівської, Миколаївської, Одеської, Рівненської, Сумської, Харківської, Херсонської, Чернівецької, Чернігівської областей

²³ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/825-2021-%D0%BF#Text>

²⁴ Правовою підставою для Надзвичайної кредитної програми для відновлення України та її імплементації є Фінансова угода між Україною та Європейським інвестиційним банком, підписана 22 грудня 2014 року та ратифікована 24 квітня 2015 року. Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/971_014

Дивіться, будь ласка, більше деталей в Огляді законодавства, підготовленому УВКБ ООН, за травень 2019 року у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2019/07/2019-05-Legislative-Update-UKR.pdf>

Київській, Одеській, Полтавській та Херсонській областях. Загальна сума виділених субвенцій становить 1.3 млн грн.

Стратегія економічного розвитку Донецької та Луганської областей

Своїм [Розпорядженням #1078-p](#)²⁵ від 19 серпня, Уряд затвердив Стратегію економічного розвитку Донецької та Луганської областей на період до 2030 року та операційний план її реалізації. Переважним чином Стратегія спрямована на визначення цілей для економічного розвитку та підтримки бізнесу. У Стратегії згадується про ВПО та економічні труднощі, з якими вони стикаються. Також зазначаються їхні потреби у житлі та працевлаштуванні.

КОНТАКТИ

ЕЛЕКТРОННА ПОШТА: UKRKI@UNHCR.ORG, ТЕЛ.: +38 044 288-9710

ПОСИЛАННЯ

UNHCR Ukraine:www.unhcr.org.ua/en - Twitter:www.twitter.com/UNHCRUkraine

Facebook:www.facebook.com/UNHCRKyiv - Instagram:www.instagram.com/unhcr_ukraine

²⁵ Повний текст знаходиться у вільному доступі онлайн (українською мовою): <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-strategiyi-ekonom-a1078r>